

Warm

Nederland

Nefit ProLine NxT: bewuste keuze van SallandWonen

Interview: Titia Siertsema (UNETO-VNI)

Brandweer Elspeet kiest voor Nefit EnviLine

Zonneboilersysteem voor duurzame zorgboerderij

Slim staaltje warmtepompvernuft in Rijswijk

SallandWonen Raalte kiest bewust voor de nieuwe Nefit ProLine NxT.
'Dit is de ideale vervangingsketel. Klein, licht van gewicht én energiezuinig.'

4

Nieuw: Easy Connect. De adapter die de Nefit Easy kamerthermostaat geschikt maakt voor alle OpenTherm-toestellen.

8

Inhoudsopgave

Pagina 3

De energie van Herwin Veldhuizen

Pagina 4

SallandWonen kiest Nefit ProLine NxT

Pagina 8

Productnieuws en markttrends

Pagina 10

Het energieakkoord: de visie van UNETO-VNI

Pagina 14

Warmtepomp in brandweerkazerne

Pagina 17

Column: 'Nefit en de installateur een ijzersterk team. Nu en in de toekomst.'

Pagina 18

Zonneboilersysteem voor woonzorgboerderij

Pagina 20

Warmtepompvernunft in Rijswijk

UNETO-VNI voorzitter Titia Siertsema over het energieakkoord:

'De grootste kansen liggen in de gebouwde omgeving.'

10

Nefit EnviLine all electric warmtepomp zorgt voor energiezuinig comfort in de nieuwe brandweerkazerne van Elspeet.

14

Colofon

Hoofdredactie:

Jan Blom (Bosch Thermotechniek)

Ontwerp en vormgeving:

Ambitions, 's Hertogenbosch

Tekst en redactie:

Krachttaal!, Purmerend

Fotografie:

Zorro Producties, Amsterdam

Marcel Israel, Landsmeer

Druk:

Artoos, België

Woonzorgboerderij De Wende, comfortabel thuis voor dementerende senioren. Mede dankzij Bosch Condens 6000W en zonneboilerpanelen.

18

De energie van Herwin Veldhuizen (Veldhuizen Energie)

‘Duurzaamheid en energiebesparing zit in mijn DNA’

‘Ik zit hier net te kijken naar een oud krantenknipsel over mijn vader William. Die was in 1973 al bezig met een duurzaam project waarbij de allereerste zonnepanelen werden gebruikt. ‘Wees wijs met energie in de praktijk’ staat er in de artikelkop. Ik was als jochie al gek van dat werk. Als ik niet naar school hoefde, ging ik altijd met pa op pad, naar weer een installatieklus. Op mijn zestiende draaide ik als broekie al met de grote jongens mee. Ik heb de LTS gedaan en vervolgens specialisaties in water-, gas- en koeltechniek. Duurzaamheid en energiebesparing zitten in mijn DNA. Het is de basis van ons bedrijf.’

Warmtepomptechnologie

‘In 2004 nam ik het bedrijf van mijn vader over. Ik heb me toen puur gestort op energiebesparende oplossingen. Dát is mijn passie. We zijn uitgegroeid tot een bedrijf met bijna twintig medewerkers en hebben ons gespecialiseerd in warmtepomptechnologie. Lucht, water of bodem, overal zit gratis energie in. Als installatiebedrijf gaan we best ver, want we hebben zelf warmtepompen ontwikkeld. En we zijn een meedenkende sparringpartner van Nefit. Bij de ontwikkeling van Nefit warmtepompen stellen wij onze kennis en ervaring ter beschikking en wij doen praktijktests van nieuwe typen. Warmtepomptechnologie is echt een vak apart. Je moet goed weten waar je mee bezig bent. Het aansluiten en inregelen is secuur werk. En dan ben je er niet. Je moet

regelmatig de resultaten monitoren en zo nodig bijstellen. Pas dan kun je optimaal rendement en dus forse energiebesparingen garanderen. En in mijn ogen ben je dat verplicht aan je klanten én het milieu. Doe je dat niet? Dan is een klant niet tevreden met de oplossing. En dát knaagt dan weer aan het imago van duurzaamheid.’

Het moet anders

‘Het roer moet om. Met name de overheid is te eenzijdig gericht op wat ons land traditioneel drijft: gas, een uitputtelijke bron. Maar dat, en ook de crisis en de wet, mogen géén remmende werking hebben op de doorontwikkeling van nieuwe technologieën. En in de bouw- en installatiebranche moeten we niet met korte termijnoplossingen snel geld willen verdienen, maar echt duurzame oplossingen bieden waarmee we de weg inslaan naar energieneutraal. Mijn drijfveer is al jaren om te laten zien dat het anders kan en moet. Met warmtepompen en zonnepanelen kun je eindeloos lang gratis energie opwekken. Met die energie kun je huizen en gebouwen van warmte en koeling voorzien. De technologie bestaat eigenlijk al jaren, maar nu pas krijgt het in de praktijk langzaam voet aan de grond. Juist in grote wooncomplexen en bedrijfspanden kun je forse besparingen realiseren. We moeten nu echt toe naar een wereld waarin iedereen zijn eigen energie opwekt. Dat scheelt enorm veel geld én we voorkomen dat we onze aarde uitputten.’

‘Lucht, water of bodem, overal zit gratis energie in’

Herwin Veldhuizen

Leeftijd: 32 jaar

Functie: directeur

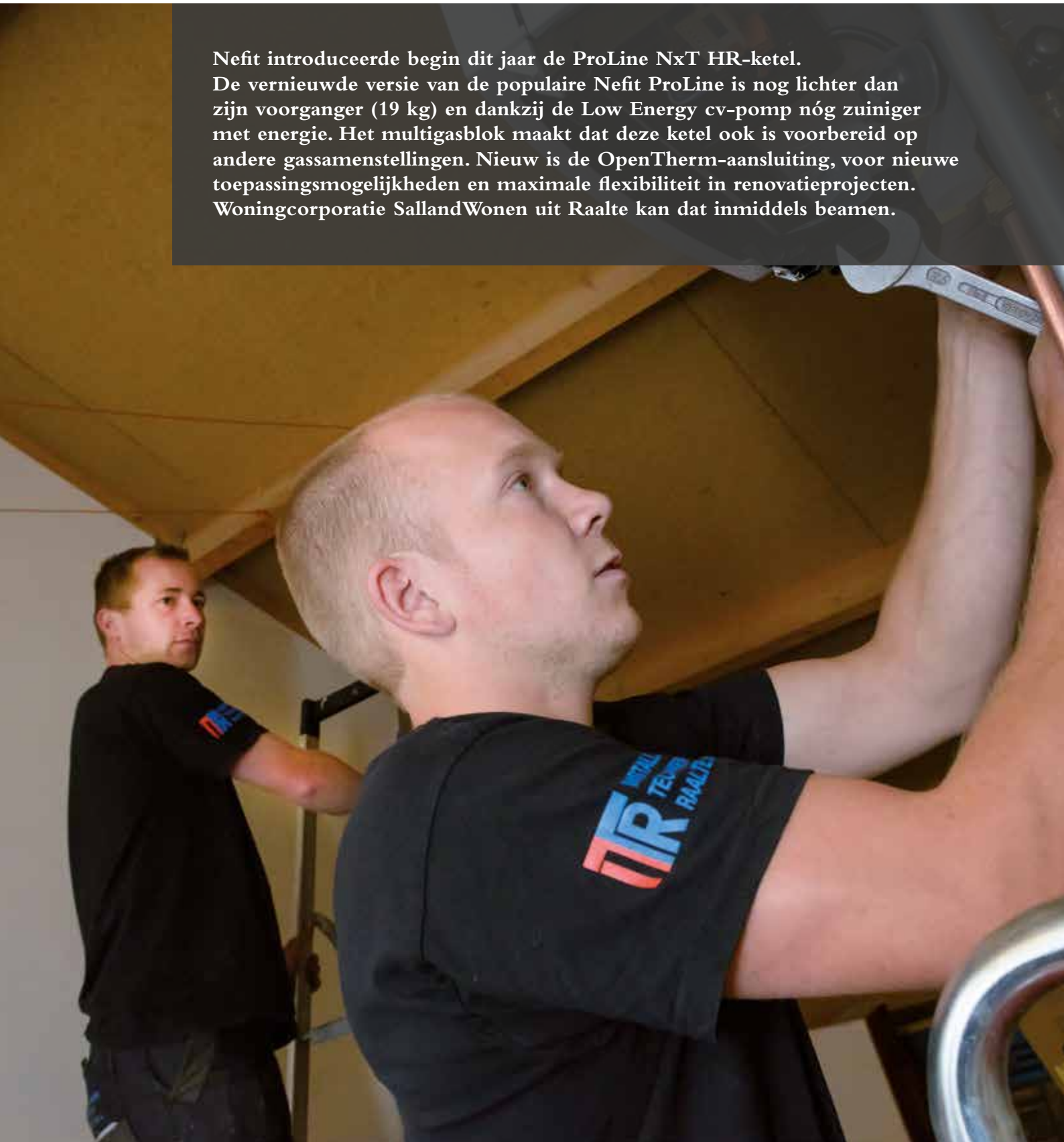
Installatiebedrijf Veldhuizen

Vestigingsplaatsen: Nunspeet en Terschuur

Aantal medewerkers: 18

Nefit introduceerde begin dit jaar de ProLine NxT HR-ketel. De vernieuwde versie van de populaire Nefit ProLine is nog lichter dan zijn voorganger (19 kg) en dankzij de Low Energy cv-pomp nóg zuiniger met energie. Het multigasblok maakt dat deze ketel ook is voorbereid op andere gassamenstellingen. Nieuw is de OpenTherm-aansluiting, voor nieuwe toepassingsmogelijkheden en maximale flexibiliteit in renovatieprojecten. Woningcorporatie SallandWonen uit Raalte kan dat inmiddels beamen.

Woningcorporatie SallandWonen in Raalte
kiest bewust voor Nefit ProLine NxT

‘Dit is de ideale ketel bij vervangingsprojecten’

Als we aankomen bij een in de jaren tachtig gebouwde huurwoning, sjouwen twee medewerkers van Installatietechniek Raalte net een bijna twintig jaar oude Nefit-ketel naar beneden. De vervanger, een aanzienlijk kleinere ProLine NxT HR-ketel staat al klaar. ‘Wat een verschil in formaat en gewicht hè’, roept een van hen, terwijl hij moeiteloos de ProLine NxT in zijn eentje over zijn schouder slingert en naar de derde etage draagt.

Vertrouwde kwaliteit, slimme extra’s

De Nefit ProLine staat al enige jaren bekend als de kleinste ketel met grootse

prestaties. Met de ProLine NxT bouwt Nefit voort op de vertrouwde kwaliteit en de slimme extra’s die de compacte Nefit ProLine zo populair maken in de markt voor woningbouw en renovatie. Installatietechniek Raalte installeert 38 stuks in opdracht van SallandWonen, verspreid over diverse woningen en wijken in Raalte. ‘Onze policy is dat een ketel na achttien jaar vervangen wordt’, vertelt August Holtmaat, verantwoordelijk voor planmatig onderhoud bij SallandWonen. ‘Het servicecontract is dan ten einde, ze worden meestal te duur in het onderhoud en door de technische ontwikkelingen neemt de energie-efficiency ten opzichte van nieuwere

‘Een makkie’, zegt de één lachend. ‘Op naar de volgende’, besluit de ander tevreden.

De Nefit ProLine NxT is voorzien van een energiezuinige pomp. Huurders profiteren daarvan en besparen er zo'n veertig euro per jaar mee op hun energierekening.

modellen af. Het betekent dat we jaarlijks gemiddeld tweehonderdvijftig HR-ketels vervangen. In totaal hangen er zo'n vijfduizend HR-ketels in onze woningen.'

Logische keuze

Bij aanbestedingen bepaalt SallandWonen zelf welk merk en type het wenst. 'De keuze voor de Nefit ProLine HR is een hele bewuste', benadrukt Holtmaat. 'Nefit kwam net met de ProLine NxT op de markt. De sterk verbeterde versie, voor nagenoeg dezelfde prijs. Het is de ideale ketel bij vervangingsprojecten. Klein, licht van gewicht en dus overal eenvoudig te plaatsen. Daarmee besparen we flink op de installatie-uren en -kosten en bewonersoverlast is er nauwelijks. Verder biedt deze nieuwe versie heel veel extra's en verwachten we prima prestaties. Duurzaamheid is voor ons ook een belangrijk aspect. De Nefit ProLine NxT is voorzien van een energiezuinige pomp. Huurders profiteren daarvan en besparen er zo'n veertig euro per jaar mee op hun energierekening. Een cadeautje dus voor onze bewoners.'

Future proof

De Nefit ProLine NxT heeft onder meer standaard OpenTherm aan boord. 'Hierdoor is

Foto midden: v.l.n.r. Eric Beumer (Installatietechniek Raalte), August Holtmaat (SallandWonen Raalte) en Arjan van Eldik (Nefit).

de communicatie met thermostaten van andere fabrikanten geen enkel probleem', legt Eric Beumer, hoofd service van Installatietechniek Raalte, uit. 'Een uitkomst bij bijvoorbeeld renovatieprojecten waarbij wel de ketel, maar nog niet de thermostaat aan vervanging toe is. De Low Energy cv-pomp zorgt inderdaad voor optimale energieprestaties. De Nefit ProLine NxT is daarmee EuP Ready en dus future proof. Bovendien zijn vele handige accessoires leverbaar, waaronder een snelvulset voor het eenvoudig bijvullen van water en montageframe-bovenaansluitingen, die uitkomst bieden bij bijvoorbeeld de vervanging van geisers.'

Een makkie

De compacte Nefit ProLine NxT is snel en eenvoudig te installeren door onder meer een draaibare 2-pijps adapter, knelfittingen en zelfontluchting na opstart. Dat blijkt als we een kijkje nemen in de woning op de derde verdieping. Daar sluiten de twee installateurs in no time de Nefit ProLine NxT aan op het leidingwerk en het rookgasafvoerkanal en wordt het toestel in bedrijf gebracht. 'Een makkie', zegt de één lachend. 'Op naar de volgende', besluit de ander tevreden.

Nefit ProLine NxT

In het kort

- **Klein en nóg lichter:**
58 x 35 x 28 cm en slechts 19 kg.
- **Energiezuinig:**
EPC 0,71 – 0,75 door o.a. de Z-Stream platenwisselaar (>90% jaartapreductie), Low Energy cv-pomp (75% zuiniger) en laag standby-verbruik (<1,5 watt)
- **Betrouwbaar:**
continu bewaking met ProActive Plus
- **Duurzaam:**
voorbereid op zonneboiler of warmtepomp
- **Flexibel:**
OpenTherm-aansluiting
- **Extra:**
Weersafhankelijk te regelen

OpenTherm

Te combineren met alle OpenTherm thermostaten, zoals bijvoorbeeld De Honeywell Round

Nieuw: Easy Connect adapter

Nefit Easy geschikt voor alle cv-toestellen met OpenTherm

Nefit introduceert de nieuwe Easy Connect. Daarmee kan de populaire Nefit Easy thermostaat moeiteloos worden aangesloten op elke cv-ketel met OpenTherm*. De slimme adapter vertaalt het signaal van de cv-ketel naar de Nefit Easy thermostaat en omgekeerd.

Met de komst van de Easy Connect is de Nefit Easy kamerthermostaat nu ook geschikt voor andere merken cv-toestellen. Daarnaast is het met dezelfde adapter mogelijk om de Nefit Easy te koppelen aan oudere Nefit- en Bosch-toestellen zonder OpenTherm. Denk bijvoorbeeld aan de Nefit EcomLine en Nefit Economy.

Eenvoudig aan te sluiten

Het aansluiten van de Easy Connect is relatief eenvoudig. De adapter wordt tussen de cv-ketel en de thermostaat geplaatst. Het handigst is om de adapter in de buurt van de cv-ketel te monteren. Een extra stopcontact is vereist.

** De Easy Connect adapter is voorzien van een OpenTherm-certificaat. OpenTherm is de 'taal' die het meest wordt gebruikt om cv-ketels met een thermostaat te laten communiceren. In de praktijk implementeren ketelfabrikanten het OpenTherm-protocol op hun eigen wijze in hun cv-ketels. Welke OpenTherm ID ondersteund worden, is dus fabrikantafhankelijk. Een OpenTherm-certificaat geeft alleen aan dat de 'standaard' ID's ondersteund worden.*

NIEUW!

Ook geschikt voor oudere Nefit- en Bosch-toestellen zonder OpenTherm!

Kijk voor meer informatie, een overzicht van geschikte merken en keteltypes en een handige instructievideo op www.nefit.nl

Nijmeegse leerlingen winnen Europese duurzaamheidsolympiade

Vier leerlingen van het Keizer Karel College (KKC) uit Nijmegen hebben de eerste prijs gewonnen in Europa's grootste duurzaamheidsolympiade: International Environment & Sustainability Project Olympiad (INESPO). Zij vertegenwoordigen Nederland volgend jaar bij Intel Isef, een soortgelijke olympiade in de Verenigde Staten. Stijn Mouris, Nick Klarenbeek, Sanne Buisman en Raquel Humphris stredden op 3 en 4 juni in het Provinciehuis van Zuid-Holland met hun innovatieve oplossing voor een

duurzaamheidsprobleem tegen 350 andere scholieren uit 45 landen. Met hun project 'Draaien op natuur-warmteinstallaties' lieten de winnaars zien hoe je met behulp van warmtepompen hitte kunt omzetten in een temperatuur tot 80 °C, waarmee bedrijven en huizen op een duurzame manier kunnen worden verwarmd. Juryvoorzitter prof. dr. ing. Jacques Reijniers (Nyenrode Business Universiteit) sprak van heel goede en vernieuwende ideeën. Het was de zesde keer, dat het evenement INESPO in Nederland plaatsvond.

Van 9 t/m 11 september kunt u kennis maken met de noviteiten en duurzame producten van Nefit op de Installatievakbeurs in Hardenberg

Zonnepanelen doen woningwaarde stijgen

Zonnepanelen dragen niet alleen bij aan lagere energiekosten, maar leveren ook waardevermeerdering van de woning op. Consumenten schatten de waarde van een huis met zonnepanelen ruim zeventuizend euro hoger in dan hetzelfde huis zonder panelen. Dat blijkt uit onderzoek van USP Marketing Consultancy. De waardestijging van de woning is ongeveer gelijk aan de investering in zonnepanelen, dus zonder de winst die elke maand wordt geboekt door lagere energielasten. Vooral 55-plussers blijken een voorkeur voor een huis met zonne-energie te hebben.

Terugkeer van de verplichte keuring van gasleidingen?

Honderdduizenden woningen in Nederland kampen met lekkage in leidingen. Het gaat om de meeste gevallen om verouderde gasleidingen en koppelingen. Kleine maar ook grote lekken komen aan het licht omdat in veel woningen een nieuwe slimme gasmeter wordt geplaatst door de netbeheerder. Hierbij worden de leidingen gecontroleerd en afgeperst. Vooral in de leidingen van oude woningen zitten (kleine) lekken. Dat levert explosiegevaar op en zorgt er ook voor dat in deze woningen meer gas wordt verbruikt. Emeristus hoogleraar

veiligheid Ben Ale pleitte onlangs in het Algemeen Dagblad voor een verplichte keuring van gasleidingen. Tot de jaren negentig deden gasbedrijven geregeld dit soort keuringen, maar sinds de privatisering van deze bedrijven gebeurde dat niet meer. Brancheorganisatie UNETO-VNI pleit al jaren voor de invoering van een verplichte keuring voor gasinstallaties en cv-ketels. Tot op heden was er weinig animo in de Haagse politiek, maar inmiddels is de kwestie onderwerp van gesprek in de vaste Kamercommissie economische zaken.

Vorig najaar sloot minister Kamp samen met onder meer bedrijfsleven, vakbonden, energieproducenten, netbeheerders, de installatie- en bouwsector, woningcorporaties, toeleverende industrie en natuur- en milieuorganisaties het energieakkoord. Speerpunt is het bereiken van een forse, breedgedragen energiebesparing op lange termijn. UNETO-VNI zette namens de installatiebranche haar handtekening. Warm Nederland nodigde voorzitter Titia Siertsema uit voor een gesprek over uitdagingen aangaan en kansen pakken.

Titia Siertsema (voorzitter UNETO-VNI)
over het energieakkoord

‘De ambities zijn hoog, de grootste kansen liggen in de gebouwde omgeving’

Waarom zette UNETO-VNI haar handtekening onder het energieakkoord?

‘We hebben vanaf het begin aan de onderhandelingstafel gezeten. We wilden af van het jojo-beleid van de afgelopen jaren. Dan weer wel, dan weer geen subsidie voor de ene of de andere energiebesparende oplossing. Die tijd is met het energieakkoord gelukkig voorbij. Het akkoord biedt zekerheid. Partijen kunnen nu meerjareninvesteringen doen in de wetenschap dat die investeringen ook echt kunnen worden terugverdiend.’

Wat is de kracht van het akkoord?

‘Er ligt een breedgedragen langetermijnplan voor energiebesparing en verduurzaming op tafel, waar zowel overheid als marktpartijen en natuur- en milieuorganisaties de schouders onder willen zetten. Naast zekerheid biedt het akkoord nieuwe uitdagingen en kansen. De ambities zijn groot, er moeten echt flinke slagen worden gemaakt. Wij zijn nu aan zet. En voor de duidelijkheid, dit is niet het begin, we zijn al jaren goed bezig. Er zijn al enorm veel pilots en experimenten. Het energie-

‘Corporaties kunnen ook zelf decentraal energie opwekken.’

akkoord stelt ons in staat op te schalen. Die kans moeten we met z'n allen pakken.’

Waar liggen volgens UNETO-VNI de grootste energiebesparingskansen?

‘In de gebouwde omgeving. Binnen het energieakkoord is voor woningcorporaties onder meer vierhonderd miljoen euro beschikbaar gesteld voor energiebesparende maatregelen. Natuurlijk is er ook door de verhuurdersheffing van de overheid geld weggehaald bij de corporaties, maar er moeten de komende jaren toch echt woningen gerenoveerd worden. Voor installateurs en fabrikanten is het de uitdaging om technische en betaalbare oplossingen te bedenken die dat mogelijk te maken. Er kan vooral voordeel gehaald worden uit de schaalgrootte bij corporaties. Je kunt een standaard installatieaanpak en -oplossing bedenken voor bepaalde woningtypen. Zo zijn er al verschillende pilots gaande om bestaande woningen energieneutraal te maken.’

Liggen er ook nog andere kansen bij woningcorporaties?

Zeker. Corporaties zouden hun schaalgrootte nog krachtiger kunnen inzetten bij de collectieve inkoop van energie. En ze kunnen ook zelf decentraal energie gaan opwekken en energieleverancier worden. Huurders betalen dan huur inclusief energiekosten. Is dat wettelijk niet mogelijk? Dan moeten we terug naar minister Kamp. Die heeft immers beloofd dat als regels een rem op de ambities uit het energieakkoord zijn, hij de wet zal aanpassen. Decentrale energieopwekking is een van de punten van het energieakkoord waar wij echt toekomst in zien. En niet alleen voor woningcorporaties. Je ziet ook steeds meer burgers en industriële bedrijven de mogelijkheden onderzoeken om zelf in hun eigen energie-

behoefte te voorzien. Kijk maar om je heen. Je ziet zonnepanelen op de daken van algemene gebouwen die energie opwekken voor een hele buurt. Warmte-koude-opslag bij een nabij gelegen meertje. En fabrieken waar meer en meer energie duurzaam wordt opgewekt en teruggewonnen. Er zijn legio inspirerende voorbeelden. Nieuwe toepassingen die we nu over de volle breedte willen inzetten.’

Wat is er nodig om decentrale energieopwekking echt van de grond te krijgen?

‘We moeten de keten omdraaien. Niet langer denken vanuit centrale opwekking maar bij de bewoner thuis of het bedrijf beginnen. Hoe kunnen we daar energie opwekken? Vervolgens moeten we kansen zoeken in de buurt, de wijk en de stad. En pas dáárna kijken of en op welke wijze we centrale energieopwekking moeten inzetten. Technisch is het mogelijk en daarom kunnen installateurs en fabrikanten het verschil maken. Zij moeten het voortouw nemen. Daarnaast kunnen wij gemeenten ondersteunen in hun voorlichtende rol. Wat is er allemaal mogelijk op het gebied van duurzame energie? Bij welke lokale partijen moet je zijn? En welke financieringsmogelijkheden zijn er?’

Hoe belangrijk is de rol van de installateur bij het halen van de gestelde doelen?

‘Die is cruciaal. Want de installateur zit het dichtst bij de klant en kent zijn wensen het beste. Of het nu gaat om particuliere woningeigenaren, burgers met collectieve, energiebesparende initiatieven of het MKB, woningcorporaties, industrie of utiliteit. Het is dus zaak dat installateurs de besparingswensen van de klant én het beschikbare budget goed in kaart brengen. Op basis daarvan kan de instal-

lateur samen met fabrikanten oplossingen op maat bieden. Het gaat dan om ideale combinaties van energiebesparende maatregelen, zoals isolatie, duurzame, decentrale opwekking van energie en warmte en ook de terugwinning ervan.

U noemt steeds installateurs en fabrikanten in één adem.

‘Installateurs en fabrikanten hebben ieder hun eigen rol maar ook een enorme gezamenlijke kracht. Zoals ik net al zei, installateurs kennen de klanten en hun wensen. Die moeten ze duidelijk naar de fabrikanten communiceren. Zodat de fabrikanten producten kunnen ontwikkelen die voldoen aan de behoeften van klanten. De moderne klant wil tegenwoordig niet alleen comfort, maar ook een helder beeld van de investering, de te realiseren energiebesparing en de terugverdientijd. Dus de adviesrol van installateurs wordt steeds belangrijker. De kennisoverdracht en voorlichting van fabrikanten naar installateurs is daarbij essentieel, want fabrikanten kennen hun eigen producten door en door. Fabrikanten kunnen meerwaarde bieden door niet alleen de technische specificaties te leveren aan de installateur, maar ook door de energiebesparende, praktische en financiële voordelen van een systeem uit te leggen en goede producttrainingen te geven. Er moet dus over en weer kennisoverdracht plaatsvinden. Uiteraard zullen fabrikanten hun duurzame producten de komende jaren nog verder moeten doorontwikkelen. Hoe beter de rendementen, des te interessanter wordt de businesscase.’

U doelt erop dat fabrikanten door moeten gaan met innovatie?

Exact. Alleen dan kunnen we voldoen aan de energiebesparingsvragen van klanten en zijn

we in staat om de doelen uit het energieakkoord te bereiken. En let wel, we gaan toe naar een markt waarin energieprestaties van ons worden gevraagd. Ook daarin hebben we een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het product van de fabrikant moet van topkwaliteit zijn. De installateur moet datzelfde product perfect installeren en onderhouden, zodat het maximaal haalbare prestaties kan leveren. En de klant is vervolgens verantwoordelijk voor het gebruik van het product. Dat vraagt van fabrikant en installateur om goede voorlichting over optimaal gebruikersgedrag. Zijn we vervolgens ook nog eens in staat om echte energiebeparing door te voeren in zaken als transport, productieprocessen en bedrijfsvoering dan heb ik alle vertrouwen in een duurzame toekomst voor Nederland én onze eigen branche.’

‘Werkt de wet belemmerend?
Dan gaan we terug naar de minister.’

Energieakkoord in het kort

Jaarlijks zal er in Nederland gemiddeld 1,5 procent energie bespaard worden. Het aandeel duurzame energie moet in 2020 14% bedragen. In 2050 moet een CO₂-reductie van 80 tot 95 procent bereikt zijn. Kolencentrales gaan op termijn dicht en er komen meer windmolens bij. Ook komt er 400 miljoen euro beschikbaar voor energiebesparende maatregelen in sociale huurwoningen. Burgers en bedrijven worden gestimuleerd zelf hernieuwbare energie op te wekken. Er komt fiscaal voordeel voor energie die door woningcorporaties en VvE's met zonnepanelen wordt opgewekt. Een commissie gaat toezien op naleving van de afspraken en rapporteert jaarlijks. Het akkoord biedt volgens de makers een langetermijnperspectief voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid en moet de komende jaren bovendien 15.000 banen gaan opleveren.

Nefit EnviLine zorgt voor energiezuinig comfort

Nieuwe brandweer- kazerne Elspeet is van alle gemakken voorzien

Onlangs werd een gloednieuwe brandweerkazerne in Elspeet geopend. De oude kazerne was gevestigd in een voormalig schoolgebouw dat niet langer voldeed aan de hedendaagse eisen. Het nieuwe onderkomen van de achttien vrijwillige brandweerlieden is van alle moderne gemakken voorzien. Ook op het gebied van klimaat, comfort en warm water.

Martin Veenstra, bouwkundige van de gemeente Nunspeet (links) en Ton van der Meer (projectleider van Brian Franken Technieken).

Enkele weken voor de officiële opening gaan we op bezoek. ‘Deze kazerne maakt deel uit van het vrijwillige brandweerkorps van de gemeente Nunspeet, waar ook Elspeet onder valt’, legt Martin Veenstra uit. Als bouwkundige van de gemeente Nunspeet is hij verantwoordelijk voor dit complete nieuwbouwproject. ‘Natuurlijk is deze brandweer vanwege de locatie op de Veluwe gespecialiseerd in het blussen van heidebranden. Daarnaast heeft men hier in Elspeet een speciale takel waarmee vee uit sloten en gierputten getakeld kan worden. We zitten hier immers middenin een agrarisch gebied.’

Energiezuinig

We lopen door de garage, waar de brandweertuigen komen te staan. ‘Onze opdracht was om echte energiezuinigheid te realiseren’, zegt Ton van der Meer, projectleider van Brian Franken Technieken. ‘Het hele gebouw is optimaal geïsoleerd. Overal zitten sensoren op de LED-verlichting, zodat er niet onnodig licht blijft branden in ruimtes waar niemand aanwezig is. De douches werken op infrarood, daarmee voorkom je waterverspilling. Met WTW-units wordt warmte teruggewonnen uit de ventilatielucht. Alles is hier KNX-geschakeld. We hebben standaardinstellingen geïnstalleerd voor bijvoorbeeld het moment

‘Bij een uitruk is het hier altijd aangenaam warm.’

waarop er uitgerukt moet worden.’ Martin Veenstra wijst erop dat daarbij ook aan de arbeidsomstandigheden is gedacht. ‘Aan de uitlaat van iedere brandweerauto hangt een afzuigslang, die met een magneet verbonden is aan de auto. Bij een uitruk gaan de deuren vanzelf open en rijden de wagens weg. Pas bij het verlaten van de kazerne schiet de magneet - en daarmee de afzuigslang - los van de wagen en glijdt die slang terug de kazerne in. Daarmee hebben we ervoor gezorgd dat er op zo’n moment totaal geen uitlaatgassen in de kazerne aanwezig zijn.’

Bouwcommissie

We lopen door de kleed- en doucheruimte met blinkende tegels en diverse werk- en opslagruimtes. Veel van de achttien vrijwillige brandweerlieden staken tijdens de nieuwbouw ook zelf de handen uit de mouwen. ‘Het zijn veelal timmermannen, elektriciens en installateurs’, legt Veenstra uit. ‘Werkbanken, afspuitinstallaties en het systeem waaraan de brandweerpakken na een brand of oefening hangen te drogen hebben ze allemaal zelf aangebracht. Net als de bar in de kantine op de eerste verdieping. Het zijn handige jongens. En dus hebben ze - op basis van het bestek van de architect en de gemeente - met hun eigen bouwcommissie een programma van eisen opgesteld voor de installatie voor verwarming en warm water.’

All electric oplossing

We zijn aangekomen bij de stookruimte. Daar blijkt de keuze te zijn gevallen op een Nefit EnviLine elektrische warmtepomp. ‘Een prima all electric oplossing voor de verwarming en koeling van het gebouw’, aldus Ton van der Meer. ‘Op de benedenverdieping hebben we vloerverwarming aangebracht, verder hebben we ltv-radiatoren geplaatst. De Nefit EnviLine draait hier standaard op twintig graden. Komen de brandweerlieden hier naartoe voor een uitruk, een oefening of een vergadering, dan is het hier altijd aangenaam warm. De buitenunit van de warmtepomp staat pal naast de kazerne. Een Nefit TopLine HR-ketel (25 kW) en een Nefit-boiler leveren het warme water voor de douches waar de brandweermannen na een oefening of uitruk gebruik van maken.’

Kennis en kwaliteit

De keuze voor Nefit is volgens Martin Veenstra een logische. ‘In nagenoeg alle gebouwen van onze gemeente is een Nefit-oplossing geïnstalleerd. Van de gemeentewerf, het kruisgebouw tot het gebouw van de harmonie en diverse scholen. Nefit staat voor kwaliteit.’ Ton van der Meer sluit zich daar bij aan en voegt er nog aan toe: ‘Ook de kennis, de service en support van Nefit zijn uitstekend. Als we hier tijdens de installatie met een vraag zaten, was een belletje naar Deventer genoeg.’

Nefit EnviLine: all electric split warmtepomp

Een totaaloplossing die zorgt voor aangename warmte, maar óók voor verkoeling in de zomer. Met 80% schone energie uit buitenlucht levert deze warmtepomp een enorme besparing op. En dat zonder ingrijpende grondboringen. Een gasaansluiting is niet nodig, want de Nefit EnviLine werkt op elektriciteit. Bovendien haalt de Nefit EnviLine - in tegenstelling tot de meeste warmtepompen - zelfs bij -20°C nog warmte uit de buitenlucht. Is de warmte van de warmtepomp niet toereikend? Dan springt een ingebouwd verwarmingselement bij. De Nefit EnviLine kan zijn werking ook omkeren, waardoor 's zomers een dure, lawaaiige airco overbodig is. De vloerverwarming geeft stil en gelijkmatig koelte af, zonder dat er sprake is van tocht. Dankzij het grote vermogen kan zelfs bij hoge buitentemperaturen (tot wel 37°C) de binnentemperatuur terugkoelen tot aangename waarden. Met hoog rendement, dus uiterst energiezuinig.

‘Beneden hebben we vloerverwarming, verder hangen er ltv-radiatoren.’

COLUMN

‘Nefit en de installateur, een ijzersterk team. Nu en in de toekomst.’

Als fabrikant kunnen we de meest prachtige producten en systemen bedenken. Maar zonder de kennis en het vakmanschap van professionele installatiebedrijven zijn we nergens. Ze zijn immers de onmisbare schakel die onze producten en systemen op de allerbeste manier installeren en inregelen. En zo zorgen voor excellente prestaties en tevreden opdrachtgevers in woningbouw, industrie en utiliteit.

Omgekeerd bouwen diezelfde installatiebedrijven op de kwaliteit, betrouwbaarheid en innovatiekracht van Nefit. Als toonaangevende fabrikant bieden we hen immers voortdurend nieuwe, betere systemen om keer op keer oplossingen op maat te kunnen leveren. Nefit en de installateur vormen zo al decennia lang een ijzersterk team.

‘Moderne installateurs vervullen ook de rol van energiebesparingsadviseur’

Opdrachtgevers en maatschappij richten het vizier meer dan ooit op energiebesparing. Bij Nefit spelen we daarop in met innovatieve technologieën en duurzame systemen. Dat vraagt van installatiebedrijven om nieuwe expertise. Dus wisselen we intensief kennis en ervaring uit en doen we samen producttests. We bieden gerichte trainingen en voorzien installateurs van alle technische en praktische toepassingsmogelijkheden van onze systemen. Daarnaast kunnen ze rekenen op zorgvuldige berekeningen van onder meer energiebesparingskansen en terugverdientijden voor hun opdrachtgevers.

Op deze wijze brengen we installateurs graag in stelling. Nu en in de toekomst. Want opdrachtgevers zullen hen weliswaar zien als slimme productkenners en ervaren vakmensen, maar verwachten van moderne installateurs dat zij óók de rol van energiebesparingsadviseur op zich nemen.

Het is inspirerend om te zien dat steeds meer partijen in de installatiebranche die rol daadwerkelijk oppakken. We nodigen hen uit om met ons te blijven sparren. Dan kan onze ijzersterke samenwerking nog decennia lang mee.

Henk de Bruijn

Sales Manager Zakelijke Markt Nefit

Woonzorgboerderij De Wende in Overasselt is een particulier initiatief van Wietske Jetten en Jan van der Leij. Samen met een klein team van deskundige medewerkers bieden zij kleinschalige zorg en begeleiding voor met name dementerende senioren. Na een grondige verbouwing trokken de eerste bewoners vorig jaar maart bij hen in. Liefdevolle zorg en comfortabel wonen gaan hier hand in hand.

Wietske Jetten en
Jan van der Leij van
zorgboerderij
De Wende. In het
midden installateur
Hans Hoenselaar.

Bosch Condens 6000W ideale basis voor zonneboilersysteem

Woonzorgboerderij De Wende, een comfortabel thuis voor dementerende senioren

Terwijl de bewoners onder begeleiding een wandelingetje doen of naar de thuishapper gaan, schuiven we aan tafel bij Wietske en Jan in hun privéwoning aan de voorzijde van de verbouwde boerderij. 'Enkele jaren terug kwam bij ons de vraag op: wat willen we doen met de rest van ons leven', vertelt Wietske. 'Jan was manager bij enkele ziekenhuizen ge-

weest, ik was al jaren actief in het maatschappelijk werk. Mijn moeder begon te dementeren en we bedachten dat we haar misschien zelf zouden willen begeleiden en verzorgen. Vervolgens werd het idee van een eigen woonzorgboerderij geboren en zijn we op zoek gegaan naar een geschikte locatie. Toen we deze plek en deze boerderij zagen, waren

‘Lage temperatuur wandverwarming is voor deze oudere bewoners heerlijk en biedt hen extra comfort.’

we meteen verkocht. Al moest er wel heel veel opgeknapt en verbouwd worden. We keken hier dwars door het dak!’

Bio-based bouwen

Een duurzame aanpak stond bij de verbouwing centraal. Net als samenwerking met lokale ondernemers. ‘We hebben Orga Architect uit Nijmegen in de arm genomen omdat zij gespecialiseerd zijn in bio-based bouwen’, aldus Jan. ‘In hun ontwerp en tijdens de uitvoering lag de nadruk op milieuvriendelijke materialen, zoals het houtwerk en isolatie met vlaswol. Ook voor de verwarming en het warme water wilden we een duurzame installatie. Via de gemeente werden we doorgestuurd naar Hans Hoenselaar Installatietechniek uit Heumen.’

Duurzame visie

Hoenselaar verzorgde onder meer de dakbedekking, de dakisolatie, het sanitair, de lage temperatuurverwarming, de ventilatie, de

riolering en al het leidingwerk. Ook de keuze en plaatsing van de installatie vond onder de regie van dit bedrijf plaats. ‘Wij houden er bij alles wat we doen een duurzame visie op na en kwaliteit staat bij ons altijd voorop’, vertelt Hans Hoenselaar. ‘Dat betekent dat we kiezen voor energiezuinige oplossingen en dat we altijd secuur de juiste dimensies berekenen om onder- of overcapaciteit te voorkomen. Al ons werk is maatwerk. Als we naar onze normen op het gebied van kwaliteit en energiezuinigheid geen goede oplossing kunnen bieden – bijvoorbeeld omdat er teveel geknepen wordt op het budget – dan nemen we een opdracht niet aan. We werken dan ook alleen rechtstreeks via de opdrachtgever of de architect en een enkele aannemer.’

Zonsondergang

We krijgen een rondleiding door de boerderij die stamt uit 1925. ‘Na de verbouwing zijn er zes comfortabele kamers voor bewoners en een algemene woonkamer gerealiseerd’,

‘De nadruk bij de verbouwing lag op natuurvriendelijke materialen en een duurzame installatie’

vertelt Jan. ‘Het voorste deel van de boerderij is onze dienstwoning. De schuur wordt nog verbouwd tot praktijkruimte met atelier.’ Het omliggende terrein omvat twee hectare grasland met bomen, struiken en jong aangeplante fruitbomen. Hier staat onder meer nog een moestuin gepland. ‘In de woonkamer wordt elke dag door de begeleiders gekookt’, vertelt Wietske. ‘Aardappelen en appelmoes komen al uit de eigen tuin. Verder bieden we onze bewoners gevarieerde activiteiten zoals zingen, spelletjes doen, een klassiek concert, creatieve momenten en werken in de tuin. Niets moet en alles mag. We leven samen zoveel mogelijk met de seizoenen mee. De prachtige zons-
ondergang is misschien wel onze mooiste attractie.’

Comfortabel en energiezuinig

Op het dak van het woonzorggedeelte liggen vier zonneboilerpanelen. ‘Die zijn gekoppeld aan een Bosch Condens 6000W (CW6) met een vermogen van 30 kW een ingebouwd

75 liter tapwaterboiler én een 400 liter voorraadboiler’, legt account manager Nico Schaafsma van Nefit/Bosch uit.

‘De ketel is standaard geprepareerd voor een zonneboilersysteem en dus eenvoudig aan te sluiten op de leidingen die naar de panelen lopen. Zo’n tien maanden per jaar levert het zonneboilersysteem alle benodigde warmte en het warme water. Alleen in de wintermaanden springt de ketel bij. Al met al dus een heel energiezuinige oplossing.’ Hans Hoenselaar wijst tenslotte nog op het comfort van het door hem aangelegde systeem. ‘We hebben hier gekozen voor lage temperatuurverwarming. Vloerverwarming, hier en daar een radiator en in de kamers van de bewoners wandverwarming. Stuk voor stuk in te regelen naar de voorkeur van de individuele bewoner. Die behaagelijke schil van warmte is juist voor deze oudere bewoners heerlijk en biedt hen op hun kamer extra comfort.’

Slim staaltje warmtepompvernuft in Rijswijks nieuwbouwcomplex Buderus gasabsorptie- pompen duurzame basis voor vloerverwarming en warm tapwater

Aan de **Generaal Swartlaan in Rijswijk** zijn 22 sociale huurwoningen en achttien vrije sector huurwoningen gerealiseerd. Duurzaamheid in combinatie met financieel rendement waren een voorwaarde bij de bouw van het complex. Ook wat betreft de installatie voor verwarming en warm water. Op het dak staan vijf Buderus GWPL35 gasabsorptiepompen. Ze leveren duurzame warmte voor de lage temperatuur vloerverwarming en - in combinatie met nog een ander slim staaltje warmtepompvernuft - het warme tapwater van de woningen.

Rijswijk Wonen bezit ruim 6.000 woningen in de regio Haaglanden. De woningcorporatie staat voor aangenaam wonen in buurten en wijken en zet zich met name in voor sociale samenhang, kwetsbare groepen en huishoudens met lagere (midden)inkomens. Onder het motto 'Thuis in de buurt' wordt geïnvesteerd in duurzame versterking van wijken en buurten. Ook draagt de corporatie bij aan CO₂-reductie door waar mogelijk te besparen op energieverbruik en de inzet van duurzame energie. 'Het complex dat hier nu staat, is een prima voorbeeld', zegt Wim Kuiper, opzichter van Rijswijk Wonen. 'We mogen hier dan ook enorm trots op zijn. In mei 2013 startte de bouw, begin juni kregen de bewoners de sleutels van hun woningen.'

Duurzaam ontworpen

Het complex wordt gezien als een belangrijke bijdrage in het wijkverbeteringsproces dat volop gaande is in de wijk Te Werve. Het is duurzaam ontworpen en vergt zo min mogelijk onderhoud. Geen standaard baksteen, maar een hoogwaardige gesatineerde gelige baksteen, gecombineerd met hoogwaardig beton. De kozijnen zijn van duurzaam hardhout gemaakt. Alle energiezuinige toepassingen - waaronder de installatie - hebben geleid tot een bouwjaarlabel A++ en een EPC van 0,52.

Warmteterugwinning

'Wat betreft de installatie voor verwarming en warm water waren duurzaamheid en financieel rendement voor Rijswijk Wonen absoluut een voorwaarde', zegt Ronnie Verboven,

projectleider bij Adviesbureau Visietech uit Almkerk. ‘We hebben daarom gekozen voor vijf Buderus gasabsorptiepompen. Die onttrekken warmte vanuit de buitenlucht en leveren die warmte (40 graden) aan het buffervat in de technische ruimte. Normaal gesproken zorgen in een collectief systeem als dit een of meerdere HR-ketels voor de verdere opwarming naar 65 graden. Waarna op hoge temperatuur verwarming en warm tapwater via het leidingsysteem naar alle woningen worden gevoerd. De leidingverliezen kunnen daarbij echter flink oplopen en zijn twee maal zo hoog als bij collectieve lage temperatuur verwarmingssystemen. Hier omzeilen we dat probleem.’

Lage temperatuuraanvoer

Verboven adviseerde om het water op lage temperatuur vanuit het buffervat naar elke individuele woning te voeren. ‘Het is bij uitstek geschikt voor het vloerverwarmingssysteem dat hier in elke woning is aangebracht. Het tapwater moet uiteraard warmer. Daarom is bij Visietech het idee ontstaan om bij elke individuele woning een tweede warmtepomp met een boiler te plaatsen; de door de Nathan Group ontwikkelde Alpha Innotech boosterwarmtepomp. Een noviteit die zorgt voor een opwaardering van het water naar 65 graden. Uiteraard is elke woning verder voorzien van een energiemeter. Bewoners rekenen dus individueel af. Je ziet, energiezuinigheid, bewonerscomfort en financieel rendement gaan hier hand in hand.’

Postbus 3, 7400 AA Deventer

DealerLine: 0570 - 67 85 66, Fax: 0570 - 67 85 86

E-mail: verkoopnederland@nefit.nl, Website: www.nefit.nl